

V sedmih letih je dodelal besednjak, s katerim se sme vkljub raznim nedostatom ponašati on sam, duhovski stan, kateremu pripada, in celi hrvaški narod, kateremu je podal pripraven in temeljito sestavljen besednjak. Kot temelj je služil dr. Ivekoviću Karadžičev „Srpski Rječnik“. Porabil je pa tudi vsa druga Vukova in Daničićeva dela, Matičine „Hrvatske narodne pjesme“, nekaj del Gj. Miličevića, Petrovića, Njegoša, Bogdanovićevo zbirko, Stullievo „Rječosložje“ in „Akademički Rječnik“, kolikor ga je izšlo. „Akademički Rječnik“ bo strogo znanstveno in za navadno uporabo manj pripravnno delo in bo morda izhajal še trideset let. Zato je dr. Iveković prav dobro zadel, da ni pustil Hrvatov tako dolgo čakati ter izdal takoj svoj „Rječnik“. Zbiral je jako vestno in se skoraj preveč strastno držal svojega načrta, tako, da so marsikatero besede izpuščene, ktere prav lahko prestanejo tudi jako ostro sodbo; no, to se bode pri drugem izdanju vse lahko popravilo, ker se razni nedostaki še le tedaj dobro vidijo, ko je delo dovršeno. Stvarna kritika bo še marsikaj zabeležila, kar bo v korist besednjaku. Za sedaj lahko rečemo le toliko, da je „Rječnik“ najznamenitejši pojav zadnjih let na hrvaškem književnem polju. „Jugoslovanska akademija“ je izvestno storila le svojo dolžnost, ko je v zadnji seji imenovala dr. Ivekovića za svojega častnega člana.

Janko Barlé.

Češka književnost.

Moje vzpomínky. Vypravuje Fr. A. d. Šubert. V Praze. Tiskem a nakladem české grafičke společnosti „Unie“ v Praze. I. — Prvi ravnatelj krasnega praškega narodnega gledališča, Fran Ad. Šubert, je izdal prvi del svojih spominov. „Vabim, vabim vas! Rad bi vam stisnil roko, vi moji spomini, ko bi bila telesna kot moja. Toda ni. Toda šepetati morem z vami, ko ste me za leta zopet posetili.“ Tako v uvodu Šubert. Nato nas brez ovinkov in tudi brez časovnega reda vodi v vas k najslavnejšim umetnikom in umetnicam na pozornici sedanje dobe. Kratko in markantno, v prelepem in zanimivem slogu črta konture tistih vtiskov, ktere so nanj napravili sestanki s temi velikimi duhovi. Sedaj šepeta za kulisami o Coquelinu in poslušaj njegove nazore o dramski umetnosti, nato zopet išče v solnčni Italiji Verdija, prisostvuje njegovi premièri v gledališču „Della scala“, a kmalu smo z njim na Ruskem v carskem mestu pri slovesnem banketu, kjer nagovarja in pridobiva vse slovite osebe za praško gledališče, dokler

mu umetnica Marija Ivanovna Gorlenko - Dolina ne izreče: Na svidenje v Pragi! Ne da bi silil v ospredje sam, spoznamo dobro, koliko se je Šubert trudil, da je dal domačemu gledališču svetovno ime in ugled, dal in pridobil ga s tem, da so gostovali v Čehih prvi svetovni umetniki, da so prepuščali temu gledališču svoja dela za proizvajanje prvi glasbeniki. — Knjiga nima pomena le za Čehe, ima zanimivo vrednost za vsakoga, ki se bavi in zanima za dramsko umetnost. Prav po tej knjigi se dvigne zastor za marsikaj, kar ostane iz življenja umetnikov često neznano, a je vendar odločilnega pomena za nje same in za razvoj umetnosti. — Zunanost knjige je salonsko-elegantna, reprodukcija slik mojstrska, da je res knjiga čast avtorju, čast tiskarni in češkemu narodu.

F. S. F.

Marljiva knjigarna „Cyrillo-Methodějská“ v Pragi je začela v svoji zalogi izdajati „Josefa Ehrenbergerja sebrané spisy zábavné“. — Dasi se je v zadnjih 30 letih češko slovstvo ogromno razvilo, vendar še zelo primanjkuje dobrih, ljudstvu primernih zabavnih knjig. Moderno češko slovstvo je nekako preveč aristokratsko, noče ustrezati zahtevam prostega ljudstva. In zato je v veliki množici čeških pisateljev samo malo takih, katerih proizvodi so se ljudstvu omilili. Edino le Ehrenberger, Pravda, Kosmák in Třebizský so postali ljubljenci čitajočega preprostega ljudstva. Moderni pisatelji navzlic vsi svoji pisateljski spretnosti niso mogli teh že rajnih pisateljev pripraviti ob njih priljubljenost pri češkem ljudstvu. Proizvodov modernih čeških književnikov skoro nihče ne kupuje, a spisi omenjenih starejših pisateljev se morajo zopet in zopet tiskati v novih izdajah. — Zbrani spisi Ehrenbergerjevi so prvokrat izšli l. 1874. O njem je pisal sam Třebizský: „Ehrenberger je bil kot duhovnik v zvezi z ljudstvom vsak dan. Z bistrim očesom je gledal na dno dobrim in čistim dušam, poslušal je njih tožbe in bil priča tudi njih srečnih dni. Zató se nahaja v njegovih spisih ona goreča, iskrena ljubezen do naroda, iz katerega je izšel, do domovine, v kateri je deloval, in do jezika, v katerem je znal širiti tako zlate besede. Z isto ljubeznijo je navdihnjena vsaka njegova knjiga, vsaka njegova sličica, in zato ni čudno, da bravec takorekoč zraste s pisateljem. („Osvěta“, I. 1882.) Ravno tako sodi o Ehrenbergerjevih spisih znanstvena češka enciklopedija „Ottův naučný slovník.“ — „Cyrillo-Methodějsko“ založništvo je storilo prav rodoljubno delo, da je iznova začelo izdajati Ehrenbergerjeve spise. Vsakih štirinajst dni izide po en snopič na lepem popirju z